

תאריך: 14.5.2009
בתשובה נא לציין: 53806
בדואר אלקטרוני

לכבוד
מר מוטי לוי, עו"ד
נציב ההשגות לזרים
משרד הפנים
ירושלים

מר לוי הנכבד,

הנדון: השגה בגין אי מענה לבקשת רישום ילדים

בקשה מס' 1103/08

ע"ש מר עטון, ת"ז

עבור ילדיו:

ילידת 18.8.2002, ילידת 27.4.2004 ו יליד

20.6.2007

1. ביום 2.7.2008 הוגשה בלשכת מינהל האוכלוסין בירושלים המזרחית (להלן: **הלשכה**) בקשה לרישום ילדיו של מר עטון.
2. מאז ועד היום לא התקבלה כל החלטה בבקשה זו.
3. מוגשת בזאת השגה, בגין מחדלו של משרד הפנים (להלן: **משה"פ**) להכריע בבקשה לרישום ילדיו של מר עטון, במרשם האוכלוסין הישראלי שהגיש מרשי, ולאשרן. מצורפת להשגה גם בקשה למתן צו ביניים, אשר יורה למשה"פ להימנע מהרחקת ילדיו של מרשי מישראל, עד לתום הליכי ההשגה בעניינו.

עניינם של מרשי

4. ביום 6.11.2005 הגיש מר עטון בקשה לרישום ילדיו _____ ו _____ (הבן _____ טרם נולד באותה תקופה). קבלה על הגשת הבקשה מצ"ב, מסומנת א.
5. רק ביום 18.7.2007 - בחלוף כמעט שנתיים תמימות מיום הגשת הבקשה, במהלכן ערך מרשי בירורים רבים מול משה"פ - נשלחה תשובת משה"פ, אשר התקבלה לאחר כמה ימים ע"י בני הזוג, לפיה הבקשה לרישום הילדים מסורבת בגין העדר מרכז חיים. זאת, בטענה כי "הנך מתגורר בבית אביך הנמצא בואדי חומוס שהינו מחוץ לתחום מדינת ישראל". מכתב הסירוב מצ"ב מסומן ב.
6. ביום 2.7.2008 שלח מר עטון בשנית בקשה לרישום ילדיו בדואר רשום (**בקשה מס' 1103/08**). הבקשה כללה גם את ילדו הקטן של מר עטון, _____. אישור על משלוח הבקשה מסומן ג.
7. ביום 16.7.2008 נשלח מהלשכה מכתב ובו נאמר כי הבקשה עודנה בטיפול. המכתב מצ"ב, מסומן ד.
8. ביום 7.10.2008 נשלחה ממשרדנו תזכורת לבקשת רישום הילדים. מצ"ב התזכורת, מסומנת ה.

9. לאחר שלא נתקבלה כל תגובה מלשכת משה"פ, נשלחו ממשרדנו תזכורות נוספות בימים 9.11.2008, 11.12.2008, 13.1.2009 ו-19.3.2009. מצ"ב התזכורות, מסומנות ו 4-1.
10. מאז ועד היום, לא התקבלה ממשרדנו כל תגובה שהיא באשר לבקשה. משכך, מוגשת היום ההשגה דנן.

טענותיהם של מרשיי

11. כפי שפורט לעיל, משה"פ משתהה באופן בלתי סביר בטיפול בבקשה. נכון להיום, מדובר בהשתהות של עשרה חודשים באישור הבקשה. נציין, כי הבקשה לרישום הילדים, שנולדו כולם בירושלים, אמורה היתה להיות מאושרת על פי **תקנה 12 לתקנות הכניסה לישראל** (להלן: **תקנה 12**). על פי התקנה, עם אישור הבקשה, אמורים היו הילדים לקבל מעמד של קבע בישראל. נעסוק בעניינים אלה להלן.

אי מענה ממושך של משה"פ

12. על משרד הפנים מוטלת החובה לטפל בעניינם של מרשיי, כבכל בקשה המונחת על שולחנו, בהגינות, בסבירות ובמהירות ראויה. החובה לפעול בתוך זמן סביר וביעילות, היא מיסודותיו של מינהל תקין.

ראו לעניין זה: בג"ץ 6300/93 **המכון להכשרת טוענות בית הדין נ' השר לענייני דתות ואח'**, פ"ד מח(4) 441, 451; ע"א 4809/91 **הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה ירושלים נ' קהתי ואח'**, פ"ד מח(2) 190, 219.

13. פרופ' י' זמיר, בספרו **הסמכות המינהלית** (כרך ב'), קובע בעמוד 674-675 כי:

החובה הראשונית של הרשות היא להפעיל את הסמכות כך שהשירות לאזרח, ובסך הכל לציבור כולו, יינתן במהירות הראויה, ללא טירחה יתרה, ברמה גבוהה ובהוצאות נמוכות, ככל שניתן. זוהי חובת היעילות. חובת היעילות אף היא, כמו חובת ההגינות, נובעת מן המעמד של הרשות המינהלית כנאמן הציבור. חובת ההגינות מורכבת על חובת היעילות כחובה משנית, כלומר, החובה המוטלת על הרשות לספק את השירות לציבור ביעילות כפופה לחובה לספק את השירות בהגינות.

14. חובתו של משרד הפנים לפעול בעניינם של העותרים בזריזות ראויה, מעוגנת גם **בסעיף 11 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981**, הקובע לאמור:

הסמכה או חיוב לעשות דבר, בלי קביעת זמן לעשייתו – משמעם שיש סמכות או חובה לעשותו במהירות הראויה ולחזור לעשותו מזמן למזמן ככל הנדרש לפי הנסיבות.

15. נציין, כי נהליו של משרד הפנים מחייבים אותו להשיב לבקשות מעין אלה בתוך **שישה חודשים**. מובן שכיום, כאשר משה"פ משתהה משך **כעשרה חודשים בטיפול בבקשה**

לרשום הילדים, וזאת ללא סיבה הנראית לעין ולמרות שסופקו לו כל המסמכים שדרש – מדובר בעיכוב שהוא מעל ומעבר לסביר.

16. בתי המשפט ביקרו את התנהלות משרד הפנים, ואף חייבו אותו בהוצאות, כאשר בחינת הבקשות המוגשות לו ארכה מעבר לסביר. זאת, גם כאשר העיכוב נבע מגורמים חיצוניים. (בעניינים אלה, ראו פסקי דין מהעת האחרונה: עת"ם 8506/08 **נופל ואח' נ' משרד הפנים**, פסק דין מיום 9.12.2008; עת"ם 8567/08 **אלגלא'ד ואח' נ' מדינת ישראל-משרד הפנים**, פסק דין מיום 16.9.2008; עת"ם 1172/07 **כלדון ואח' נ' משרד הפנים**, פסק דין מיום 16.3.2008).

מרכז חייה של המשפחה בירושלים

17. ילדיו של מרשי נולדו בישראל. משכך, ומאחר שמרכז חייו של מרשי וילדיו נמצא בישראל, יש לרשום את הילדים על פי תקנה 12. נעסוק להלן בעניין מרכז החיים של מרשי.

18. משפחתו של מרשי מתגוררת כולה במתחם הנמצא כ-250 מטרים מחוץ לתחום המוניציפאלי של ירושלים, אולם נמצא בצידה המערבי של גדר ההפרדה (הצד ה"ירושלמי" של הגדר). כפי שיפורט להלן, מרכז חייה של המשפחה נמצא כל כולו בירושלים.

19. בית משפחתו של מרשי ממוקם בשכונה הדרום-מזרחית של הכפר צור באהר (להלן: **שכונת ואדי חומס**, או **השכונה**). יצוין, כי בשעה שבנה אביו של מרשי את הבית, באמצע שנות השמונים, לא היתה כל משמעות לעובדה שהבית נמצא מעבר לתחום השיפוט המוניציפאלי (ויודגש: מדובר במאות ספורות של מטרים מעבר לתחום השיפוט). הבית בנוי על אדמות הכפר צור באהר, ושכונת ואדי חומס כולה מהווה חלק אינטגרלי מהכפר. מרכז חייהם של תושבי אותה שכונה היה ועודנו, לכל דבר ועניין, הכפר צור באהר – וירושלים בכללותה. הקו המסמן את תחום השיפוט המוניציפאלי היה אפוא באותם ימים קו וירטואלי, אשר לא היתה לו כל משמעות ממשית.

20. המצב שתואר לעיל עתיד היה להשתנות עם בנייתה של גדר ההפרדה. הגדר, באזור זה, ביקשה לנתק את השכונה מיתר חלקי הכפר ולהותירה בצד המזרחי של הגדר. בעקבות עתירה לבג"ץ (בג"ץ 9156/03 **דאוד ג'בור ו-32 אח' נ' מנהלת קו התפר ואח'**) שונה תוואי הגדר כך שהשכונה, ובכללה – ביתם של מרשי, נותרה בצדה המערבי של הגדר. הסכמתה של המדינה לשנות את תוואי הגדר באזור זה נבעה בראש ובראשונה מהכרתה בפגיעה הקשה בחיי אותם תושבים, שתיגרם אם תיבנה הגדר בתוואי המתוכנן. כך עולה ממסמך שהועבר לידיהם של העותרים בבג"ץ 940/04 **אבו טיר ו-10 אח' נ' המפקד הצבאי באזור יהודה ושומרון ואח'**. באותו מסמך מצוין עוזר היועץ המשפטי לגדה המערבית בסעיף 32 (א):

הפגיעה בתושבי הכפר צור באהר – על פי התוואי המתוכנן כיום למכשול באזור המדובר, עתידים כשבע מאות וחמישים מתושבי צור באהר למצוא עצמם מופרדים מהכפר. **מדובר בתושבים ישראלים. הפגיעה המתוארת קשה במיוחד שכן מדובר בקהילה אורגנית אחת, כאשר התושבים שצפויים להתגורר ממזרח למכשול יופרדו מבני משפחותיהם ומהמוסדות הציבוריים המשרתים אותם.** (ההדגשה הוספה – י.ב.).

21. כאמור, בעקבות העתירה הוסט תוואי הגדר, כך שבתיהם של תושבי השכונה, ובכללם מרשיי, נותרו מצידה המערבי של הגדר. אולם צרותיהם של תושבי שכונת ואדי חומוס לא תמו בכך. במהלך שנת 2004 החל המוסד לביטוח לאומי (להלן: **המל"ל**) לשלוח הודעות לתושבי השכונה, בהן הודיע להם על ביטול מעמדם כתושבים על פי חוק הביטוח הלאומי. בהתאם, החלו אותם תושבים לקבל הודעות מקופות החולים, בהן הם חברים, על ביטול הביטוח הרפואי שלהם. בתגובה, הגישו אותם תושבים – בכללם, מרשי ובני משפחתו – תביעה בבית הדין האזורי לעבודה בירושלים (בל 10177/05 **ועד הכפר צור באהר לנושא הביטוח הלאומי ו-52 אח' נ' המוסד לביטוח לאומי ואח'**). במסגרת התביעה, דרשו התושבים מבית המשפט ליתן פסק דין הצהרתי, לפיו הם מהווים תושבי ישראל, על פי חוק הביטוח הלאומי. זאת, לאור העובדה כי מרכז החיים שלהם היה ונותר בישראל.

22. בעקבות הגשת התביעה, התקבל ביום 11.4.2005 פסק דין, בו נקבע:

לאור הסכמות הצדדים, וההודעה, **ובשים לב לכך שמדובר בכפר הומוגני אחד**, ועל פי הנחיית היועץ המשפטי לממשלה לנתבע, הרי שכל עוד המצב המשפטי והמדיני יעמוד בתוקפו כפי שהוא היום, וכל עוד תתקיים גדר הפרדה במתכונת המתוכננת, יראה הנתבע במי שמתקיים בו כל האמור להלן, כמי שחוק הביטוח הלאומי וחוק ביטוח בריאות חלים עליו הן לעניין הזכויות והן לעניין החובות המוטלות לפיהם לאמור:

א. הוא בעל רישיון לישיבת קבע לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952.

ב. הוא תושב הכפר צור באהר, לרבות בשטח הכפר שבין גדר ההפרדה והתחום המוניציפאלי של ירושלים, והוא גר בכפר דרך קבע ושלא באופן ארעי.

לאור האמור, בטלות ההודעות שנשלחו לתובעים. (ההדגשות הוספו).

23. הנה כי כן, גם במסגרת הליך זה הכירה המדינה, כי במצב הנוכחי, יש לראות בתושבי שכונת ואדי חומוס כתושבי ישראל לצורכי חוק הביטוח הלאומי וחוק ביטוח בריאות. נוכח העובדה שמדובר בחלק מכפר הומוגני אחד, ונוכח העובדה שגדר ההפרדה חובקת

את השכונה ואוספת אותה לתחום ירושלים ובכך יוצרת חציצה בלתי עבירה בינה לבין השטחים, מרכז החיים של תושבי השכונה הוא בישראל. שלילת זכויותיהם של תושבי השכונה על בסיס קו מוניציפאלי וירטואלי, שאינו מעוגן במציאות, הינה שרירותית, ותפגע קשות בחייהם של תושבי השכונה ובזכויותיהם.

24. באשר למרשיי, נדגיש כי הכפר צור באהר והעיר ירושלים מהווים את מרכז חייהם, שלהם ושל יתר בני משפחתם, לכל דבר ועניין. כאמור, ביתה של המשפחה נמצא על אדמות הכפר. מרשיי מקבלים חשמל מתוך ירושלים ואף מחוברים לקו טלפון של חברת "בזק". ילדיו של מרשיי נולדו בבית החולים מוקאסד בירושלים. והשייכים לעיריית ירושלים. למרשיי קרובי משפחה המתגוררים הן בוואדי חומוס והן בחלקו הארי של הכפר, המצוי בשטח ירושלים. מרשיי וקרובי משפחתם מבקרים אלו את אלו באופן תדיר ורצוף, ומשתתפים באירועים משפחתיים. מרשיי גם עורכים את קניותיהם בכפר ובמרכז ירושלים. בנוסף, מקבלים בני המשפחה שירותי בריאות בירושלים.

ויודגש: על כל אלה – לא חולק משה"פ.

25. כידוע, המבחן המקובל להגדרת "מרכז החיים" הוא מבחן "מירב הזיקות" (ראו למשל: עת"ם (י-ם) 817/07 **חטיב ואח' נ' משרד הפנים**, תק-מח 2008(1), 2177, עמ' 2182; עת"ם (י-ם) 355/05 **שועיבי ואח' נ' שר הפנים ואח'**, תק-מח 2005(3), 1010; עת"ם (י-ם) 379/04 **מנסור ואח' נ' משרד הפנים - מינהל האוכלוסין בירושלים**, תק-מח 2005(2), 4711; עת"ם (י-ם) 1226/06 **סונה ואח' נ' משרד הפנים**, תק-מח 2007(4), 14381; עת"ם (י-ם) 168/06 **אבו אלהוא ואח' נ' שר הפנים**, תק-מח 2006(3), 8038). מבחן זה בודק את הקשר המהותי של המבקש לכל אחד ממקומות התושבות האפשריים.

26. בענייננו, על אף שביתם נמצא מאות מטרים מחוץ לתחום המוניציפאלי של ירושלים, הרי שבחינת מכלול זיקותיהם של מרשיי, כפי שפורט לעיל, מוליכה למסקנה כי הם מקיימים מרכז חיים בירושלים, לכל דבר ועניין. בהתחשב בזיקות אלה, ובמצב המיוחד שנוצר בשטח בעקבות הקמת גדר הפרדה, הרי שיש להעניק למיקומו המדויק של ביתם משקל שולי. חשובה עשרות מונים היא ההכרה כי כל חייהם מתקיימים, הלכה למעשה, בירושלים. כאמור, יש להעניק משמעות גם לעובדה שקו תחום השיפוט, עד להקמתה של הגדר, היה וירטואלי בלבד. לבני המשפחה, שעברו להתגורר באדמותיו של הכפר הנמצאות בסמוך לקו, אך מעברו המזרחי, לא היה כל יסוד להניח כי ביתם נמצא "מחוץ לירושלים", ובוודאי לא שיערו כי במגוריהם שם הם מסכנים את הזכויות האזרחיות – שלהם ושל ילדיהם.

27. הנה כי כן, אין חולק כי מרשיי הוכיחו קיומו של מרכז חיים בירושלים. משכך, ומאחר שהילדים נולדו בירושלים, יש לרושםם בישראל כתושבי קבע, על פי תקנה 12.

28. יש לציין, כי אביו של מרשיי הגיש בשנת 2000 בקשה לרישום שניים מילדיו, שנולדו בישראל, במרשם האוכלוסין בישראל (יתר ילדיו, ביניהם מרשיי, כבר היו רשומים זה

מכבר, כתושבי קבע בישראל). בקשתו של האב נדחתה בשנת 2008, ובשל כך הוגשה עתירה לבית המשפט לעניינים מינהליים בירושלים. העתירה נדחתה. בפסק הדין קבע ביהמ"ש (כב' השופט נ' סולברג) כי העותרים אינם מקיימים מרכז חיים בישראל. (ראו: עת"מ (י-ם) 8350/08 עטון ואח' נ' שר הפנים ואח', תק-מח 2009(1), 3639). בית המשפט התבסס בהחלטתו רק על המיקום הגיאוגרפי של הבית והתעלם ממבחן "מירב הזיקות" בעניינם.

נציין, כי על פסק דינו של בית המשפט בעת"מ 8350/08 הוגש ערעור, התלוי ועומד כיום בפני ביהמ"ש העליון.

29. באותו יום בו ניתן פסק הדין נשוא הערעור בעניינו של האב, ניתן פסק דין נוסף, גם הוא של בית המשפט לעניינים מינהליים בירושלים, שעסק בנושא זה ממש. מדובר בפסק הדין בעת"מ 8568/08 חמאדה נ' שר הפנים, תק-מח 2009(1), 3553 (להלן: עניין חמאדה).

באותו עניין מדובר היה בבקשה לאיחוד משפחות שהגיש תושב ישראל עבור אשתו, אזרחית ירדן. כפי שהיא בעניין עת"מ 8350/08, גם בעניין חמאדה מדובר במשפחה המתגוררת בשכונת ואדי חומוס זה שנים רבות. גם בעניין חמאדה החליט משרד הפנים לסרב לבקשה בטענה שבני הזוג אינם מקיימים מרכז חיים בישראל. בסעיף 14 לפסק הדין, מתייחסת סגנית-הנשיא, כב' השופטת י' צור, לעניין החלטת היועץ המשפטי לממשלה, במסגרת ההליכים בפני בית הדין לעבודה (ראו לעיל), "לראות במי שמתגורר דרך קבע בכפר צור-באהר, לרבות בשטח שבין גבול העיר ירושלים לגדר ההפרדה (הכולל את שכונת ואדי חומוס) - כמי שמקום מגוריו בתחומי מדינת ישראל":

החלטה זו של היועץ המשפטי לממשלה ניתנה לאור הנסיבות המיוחדות המאפיינות את האזור בו מדובר, הנתון בתווך שבין גבולה הרשמי של ירושלים ומדינת ישראל לבין גדר ההפרדה הנמצאת מעבר לאותו גבול. גדר ההפרדה יצרה מציאות ממשית ומיוחדת. היא מהווה למעשה מחסום פיזי בלתי עביר המונע מתושב המתגורר בצד "הישראלי" של הגדר את האפשרות לקיים מרכז חיים בשטחי הגדה. לפיכך, תושביו של אזור זה נמצאים בתווך ואינם יכולים למעשה לקיים מרכז חיים בכל מקום זולת ישראל. בנוסף לכך יש לזכור, כי האזור בו מדובר מהווה המשך טבעי של הכפר צור-באהר (כלומר של ירושלים), ולא קיים קו גבול ממשי (כגון גדר או סימון מכל סוג אחר) המפריד בין שטח ישראל לבין אזור זה, כך שמדובר בכפר הומוגני אחד. נראה כי הכפר צור-באהר התפתח באופן טבעי גם בכיוון מזרח, באופן שתושביו הקימו את ביתם מעבר לשטח הכפר שהוא גם שטח ירושלים ומדינת ישראל. לא למותר לציין כי מסיבה זו עצמה החליטה המדינה מלכתחילה לקבוע את מיקומה של גדר ההפרדה, לא על קו הגבול הרשמי אלא בתוואי אחר, וכך נותר הכפר צור-באהר כיחידה הומוגנית

אחת (ראו ההודעה שהוגשה מטעם העותרים והמשיבים בבג"צ 9156/03 דאוד נ' מנהלת קו התפר). לאור כל האמור לעיל מצא היועץ המשפטי לממשלה לנכון לראות בתושבי הקבע הישראלים של אזור זה כמי שמקום מגורם בישראל לעניין חוק הביטוח הלאומי. (ההדגשה הוספה).

30. קביעות אלה ברורות, בלתי משתמעות לשתי פנים, ויפות גם לענייננו, בעוד שהן מיישמות כהלכה את מבחן מירב הזיקות. כב' השופטת צור לא התעלמה מכך שביתם של העותרים באותו מקרה מצוי מחוץ לתחומי ישראל. עם זאת, היא קובעת, כי בנסיבות המיוחדות האלה, כאשר העותרים "אינם יכולים למעשה לקיים מרכז חיים בכל מקום זולת ישראל" – יש לקבוע כי מרכז חייהם נמצא בישראל לצורך חוק הכניסה לישראל.

נציין, כי גם על פסק דין זה הוגש ערעור, מטעם המדינה, אשר יידון בצוותא עם הערעור על פסק הדין בעת"ם 8350/08.

הפגיעה בזכות לחיי משפחה ובעקרון טובת הילד

31. הותרת ילדיו של מרשי ללא מעמד בישראל פוגעת בזכותם החוקתית של מרשיי לחיי משפחה, ומהווה התעלמות מטובת הילד. זו וגם זו מהוות אבני יסוד במשפט זכויות האדם הבינלאומי, ובתי המשפט בישראל עמדו פעמים רבות על חשיבותן.

32. בית המשפט בעת"ם 8350/08 ציטט בפסק דינו גם את פסק הדין בע"מ 5569/05 משרד הפנים נ' דלאל עויסאת (ניתן ביום 10.8.08, טרם פורסם) (להלן: עניין עויסאת). בסעיף 20 לאותו פסק דין עסק בית המשפט העליון בשאלה: כיצד אמור להיות מופעל שיקול דעתו של משרד הפנים בעת טיפול בבקשה שהוגשה לפי תקנה 12? בית המשפט העליון קבע כי:

יש להדגיש כי כאשר שוקל שר הפנים בקשה שהוגשה לפי תקנה 12, עליו ליתן משקל משמעותי וניכר לטובת הילד ולשלמות תאו המשפחתי. זאת, משני טעמים עיקריים. ראשית, יש ליתן את הדעת לכך שמחוקק המשנה בחר להתקין תקנה מיוחדת לעניין מעמדם של ילדים שנולדו בישראל. כפי שכבר ציינו, לרוב לא נקבעו בהוראותיו של חוק הכניסה לישראל או בתקנות שהותקנו מכוחו קריטריונים לעניין הענקת רשיון לישיבת קבע בישראל. לפיכך מעצם התקנתה של תקנה מיוחדת הנוגעת להסדרת מעמדם בישראל של ילדים שנולדו בה ניתן ללמוד, כי מחוקק המשנה ביקש לקבוע כי לעניינם של אותם קטינים יש ליתן משקל מיוחד וניכר לשיקול של שלמות התא המשפחתי. שנית, יש להתחשב באופייה המיוחד של תקנה 12 כתקנה שנועדה לקדם זכויות אדם, וזאת בשני היבטים מרכזיים. הראשון, הוא ההיבט הנוגע לזכותו של ההורה בעל המעמד בישראל לגדל את ילדו, כלומר בזכותו החוקתית של ההורה לחיי משפחה. ההיבט השני נוגע לזכויותו העצמאיות

והאוטונומיות של הקטין לחיות את חייו לצד הורה... שני היבטים אלה – האחד, המתמקד בזכויותיו של ההורה בעל המעמד בישראל לחיות עם ילדו בישראל, והאחר, המתמקד בקטין, שאף שאין לו מעמד בישראל יש להתחשב בזכויותיו העצמאיות שלא להיות מופרד מהוריו – עומדים הם בבסיס תכליתה של תקנה 12. על רקע זה נדרש שר הפנים להפעיל את סמכותו כך שיינתן לשיקולים אלה משקל משמעותי, שיגשים את תכליתה המיוחדת של התקנה. **אכן, הכרה בתא המשפחתי שהורחב עם לידתו של הקטין והכרה בזכויותיו העצמאיות של הקטין לקשר רציף עם הוריו ולהתפתחותו הרגשית, מחייבות כי בעת שקילת בקשה שהוגשה לפי תקנה 12 יינתן משקל ניכר לכך שמרכז חייו של הילד הינו בישראל, לצד אמו, אביו או שניהם יחד.** (ההדגשה הוספה).

33. כאמור, לא די בכך ש"הילדים גדלים עם הוריהם, חיים במחיצתם חיי משפחה שלמים, והתא המשפחתי מאוחד" (ראו דברי בית המשפט בעת"ם 8350/08 בסעיף 10 לפסק דינו). על מנת שהערך של שלמות התא המשפחתי יכובד, יש להשוות את מעמד הילד למעמד הורה התושב.

34. השוואת מעמדו של ילד למעמד הורה תושב המדינה באה לשרת עקרון רחב יותר, המוכר במשפט הישראלי והבינלאומי – עקרון טובת הילד. על פי עקרון זה, בכל הפעולות הנוגעות לילדים, בין בידי בתי משפט, רשויות מינהל או גופים תחיקתיים, תהא טובת הילד שיקול ראשון במעלה. כל עוד הילד הוא קטין וכל עוד הורה מתפקד כראוי, טובתו מחייבת לאפשר לו לגדול בתא משפחתי התומך בו.

ראו לעניין זה, למשל: ע"א 2266/93 פלוני נ' פלוני, פ"ד מט(1) 221; בג"ץ 5227/97 מיכל דויד נ' בית-הדין הרבני הגדול, תק-על 98(3), 443; האמנה בדבר זכויות הילד (המבוא לאמנה וסעיפים 3 ו-9 (1) לאמנה).

35. סירוב לרשום ילד, המתגורר עם הורה התושב, כתושב ישראל, משמעו – פגיעה אפשרית בהתפתחותו והתערבות בתא המשפחתי בניגוד לטובתו. כך גם בענייננו. אי-רישום של ילדיו של מר עטון במרשם האוכלוסין משמעו שהילדים ייאלצו להמשיך ולהתגורר עם אביהם, כשהם כלואים במספר בודד של דונמים שבין גדר ההפרדה לבין הקו המוניציפאלי הווירטואלי. אין חולק כי מדובר במעשה המנוגד לטובת הילד.

36. מצב זה חושף את הילדים לעיכובים בידי כוחות הביטחון, ברחוב ובמחסומים. בנוסף, העובדה שהילדים אינם רשומים מסכלת את אפשרותם לקבל זכויות סוציאליות, ובראשן הזכות לביטוח בריאות ממלכתי. זכויות אלה אינן מוענקות למי שאיננו רשום במרשם האוכלוסין. לא ניתן להתעלם גם מההיבט הנפשי שנלווה לעניין. העובדה שמעמדם של הילדים בישראל לא מוסדר זה זמן רב גורמת למתח וחוסר יציבות וביטחון בחיי המשפחה, מרכיבים החשובים כל כך להתפתחותם התקינה של ילדים.

37. זאת ועוד, התנהלות משה"פ מסכלת תכלית נוספת של תקנה 12 – לאפשר למרשי, תושב ישראל, להעניק לילדיו את צרכיהם הבסיסיים, כפי שהוא מחויב על פי חוק. חובת ההורה כלפי ילדיו ואיסור ההזנחה הינן חובות המעוגנות היטב בחקיקה הישראלית. (ראו לעניין זה: **סעיף 15 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962; סעיפים 323 ו-373 לחוק העונשין, תשל"ז-1977**).

38. הנה כי כן, הותרת ילדיו של מרשי ללא מעמד בישראל לא זו בלבד שאינה תואמת את תכליתה של תקנה 12, אלא היא חותרת תחתיה ממש. מדובר בהתנהלות המנוגדות לטובת ילדיו של מרשי (מהם נמנעים, למשל, ביטוח בריאות, זכויות סוציאליות, חופש תנועה בסיסי), פוגעת בזכותם של מרשיי לחיי משפחה (ראו פסקה 28 לפסק דינו של הנשיא א' ברק בבג"ץ 7052/03 **עדאלה ואח' נ' שר הפנים**, פסק דין מיום 14.5.2006), ואף פוגעות באפשרותו של מר מרשי להעניק לילדיו את צרכיהם הבסיסיים, כפי שהוא מחויב לעשות על פי הדין בישראל.

39. הנציב מתבקש אפוא להורות למשרד הפנים להכריע לאלתר בבקשת מרשי לרישום שלושת ילדיו. הנציב מתבקש להורות למשרד הפנים לרשום את הילדים _____, _____ ו _____ במעמד של קבע לאלתר, וזאת על סמך הנימוקים לעיל.

בכבוד רב,

יותם בן הלל, עו"ד

לוט:

תצהירו של מר עטון

נספחים א – ו

בקשה למתן צו ביניים

בקשה למתן צו ביניים

הנציב מתבקש להוציא מלפניו צו ביניים, המורה למשה"פ, כי יימנע מהרחקת ילדיו של מרשי, מר _____ עטון, ת"ז _____ (להלן: **המבקש**) מישראל עד למיצוי ההליכים בהשגה, שהוגשה בצמוד לבקשה זו.

ואלה נימוקי הבקשה:

1. המבקש הוא בן זוגה של הגב' עטון, ואביהם של הילדים, _____, _____ ו_____ (להלן: **הילדים**). בני הזוג נשואים החל משנת 2001 ומאז מנהלים את מרכז חייהם בירושלים.
2. משה"פ נמנע מלאשר את רישומם של הילדים במעמד קבע. כתוצאה, חשופים הילדים לעיכובים, מעצרים וסכנת גירוש. צו הביניים דרוש על מנת להסיר סכנות אלה מעל ראשם של הילדים והוריהם עד לבירור זכויותיהם המהותיות.
3. נציין, כי אין כל הסבר להשתהות הרבה שנוקט משה"פ באישור הבקשה (ראו פירוט בעניין זה בהשגה). מעולם לא יוחס למבקש כל סיכון ביטחוני. צו הביניים המבוקש אינו פוגע אפוא בפעילותו התקינה של המינהל או בציבור, והראיה לכך, שבקשתם של מרשיי תלויה ועומדת כבר זמן רב בלשכת משה"פ ונראה כי לא ניכרת חשיבות או דחיפות מיוחדת בהוצאתם של הילדים מישראל.
4. אי הוודאות באשר למעמדם של הילדים וסכנת הגירוש המרחפת על ראשה של המשפחה, פוגעות באורח קשה בהתנהלות התקינה של חיי המשפחה. יצוין, כי מדובר במשפחה ובה שלושה ילדים, המנהלים את מרכז חייהם בירושלים, והרחקתם של הילדים מישראל תפגע אפוא בכל המשפחה.
5. צעד של גירוש, בטרם יכריע הנציב בהשגה לגופה, עלול לגרום נזק חמור, בריאותי, נפשי וכלכלי, למבקש ולבני משפחתו, שלא ניתן יהיה לתקנו בדיעבד.
6. להשלמת נימוקי הבקשה, מופנה הנציב להשגה.
7. לצורך המבחנים המשפטיים בעניין מתן צו ביניים, כפי שנקבעו בבג"ץ, מופנה הנציב במיוחד לבג"ץ 3330/97 **עיריית אור יהודה נ' מ"י ואח'**, פ"ד נא(3) 472.

אשר על כן, מתבקש הנציב להוציא צו ביניים כמבוקש בכותרת בקשה זו.

יותם בן הלל, עו"ד

ב"כ המבקשים